

Pessimisme is niet nodig

2012/22
1610512012

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Kent u de Club van Rome nog? In 1972 verstomde deze grandioze denktank de wereld met een apocalyptische voorspelling over “grenzen aan de groei”. Computermodel in de hand, werd het einde van zink, goud, koper, tin, olie en gas voorspeld tegen... 1992, gevolgd door een ineenstorting van beschavingen en bevolkingen. 1992 is al twintig jaar voorbij en de voorraden zijn groter dan ooit, net als de wereldbevolking. Niet getreurd: dezelfde doemdenkers zijn bevallen van een nieuwe onheilsvoorspelling: “2052”. Dat is namelijk de houdbaarheidsdatum van een mensheid die zichzelf dreigt te liquideren als ze niet breekt met “overconsumptie” en “korte-termijn denken”.

Het is geen toeval dat de Club van Rome net nu met een nieuw doemscenario uitkomt: het is de tijdsgeest. Als de economie tegen zit dan drijven pessimisten boven. Het was zo in de jaren 1970; het is zo vandaag. En dat is overigens niet de enige déjà-vu. Politici die energieprijzen willen bepalen en industriële relance willen plannen, economen die geluk boven groei verkiezen, sociologen die weeklagen over een permanente onderklasse, politieke extremisten van links en van rechts die hun

versie van het nieuwe grote gelijk ontdekken: dat alles hadden we in de jaren 1970. Dat alles hebben we opnieuw vandaag.

Het enige wat ontbreekt is inflatie, maar dat is maar een kwestie van tijd als we de Paul Krugmans van deze wereld laten doen. Deze laatste kreeg bij zijn recent blitsbezoek aan België een Grand Slam in de media, onder andere met een pleidooi voor gecontroleerde inflatie als middel voor schuldbestrijding. Niemand die

“

De menselijke psyche valt gemakkelijk ten prooi aan dramatische toekomstvoorspellingen die ook vaak handig worden uitgespeeld door belangengroepen en politici die er bij winnen.

hem er aan herinnerde dat in de jaren 1970 inflatie gepaard ging met hardnekkige stagnatie, dat de inflatiegeest de neiging heeft zeer oncontroleerbaar te zijn eens uit de fles gelaten, en dat we dan in België een klein probleem genaamd index dreigen te hebben.

”

Terug naar de toekomst. Mijn verwachting is dat de mensheid, met de haar kenmerkende innovatiedrive, zichzelf en de onheilsprofeten uit Rome positief zal verrassen. Voor de zoveelste keer, want sinds Malthus begin 19de eeuw ondergang door bevolkingsgroei aankondigde, zijn we al talloze malen van voorspelde rampen bespaard gebleven. In mijn eigen leven ben ik al ontsnapt aan zure regen, nucleaire winter, de verdwijnende ozonlaag, diverse pandemieën, gekke koeien, de millenniumbug, wateroorlogen, olie-schaarste, en ik vergeet er nog.

Daarmee zeg ik niet dat alle gevaren denkbeeldig zijn en dat we de planeet lustig kunnen opstoken. Ik zeg evenmin dat we rustig kunnen laten betijen en rekenen op een spontaan innovatiemirakel. Integendeel: grote innovatie vergt vaak beleidsaanmoediging, alleen moet die dan wel verstandig

gebeuren en niet politieke winnaars en verliezers kiezen. Ik zeg wel dat de menselijke psyche gemakkelijk ten prooi valt aan dramatische toekomstvoorspellingen die ook vaak handig worden uitgespeeld door belangengroepen en politici die er bij winnen. De nieuwe godenschemering van de Club van Rome dient bijvoorbeeld als munitie voor de komende klimaatop in Rio. Ik stel ook vast dat de mensheid halsstarrig de toekomst als een verlengde van het heden ziet, en dus zichzelf onderschat in vermogen tot aanpassing en vernieuwing. Het is precies dat vermogen dat zoveel toekomstprojecties keer op keer heeft achterhaald.

Kortom, we moeten niet ten prooi vallen aan pessimisme, maar integendeel onze daadkracht mobiliseren onder de proefondervindelijke vaststelling dat: “Yes, we can!”. Ik ben dus rationeel-optimistisch: wij —en de mensheid in het algemeen— zijn al door diepere dalen en hetere vuren gegaan en er telkens gelouterd en verbeterd uitgekomen. Ik deel het pessimisme niet dat de volgende generatie het onvermijdelijk slechter zal hebben. Een wereld die miljarden nieuwe middenklassers zal tellen, met dank en Azië & co, is een wereld met veel meer

marktpotentieel en innovatiekracht. Niemand kan weten hoe de wereld er in 2052 zal uitzien. We kunnen hopen er dan nog bij te zijn. De kans dat hij veel beter zal zijn dan van vandaag, is vele malen groter dan het omgekeerde.

Marc De Vos doceert aan de UGent en is de directeur van de denktank Itinera (www.itinerainstitute.org). Hij schrijft deze column in eigen naam

Twitter @devosmarc

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.